

között élő nemzetet is önálló bankkal és viszont is lehetséges a helyzet. Egyetlen célszerűségi bizonyítékot sem hallott arról, hogy miért kell ép most fölláttatni az önálló bankot. A nemzet legszélesebb rétegei nem is vetnek rá sulyt, hogy önálló vagy közös banktól kapják-e hitelszükségletük kielégítését. A készfizesítésnek is inkább a világpiacra erősebben érdekelt országokra van jelentősége, mint a perifériákon. Elfogadja a javaslatot. (Helyeslés a jobboldalon.)

(Bakonyi Samu beszéde.)

Szünet után Bakonyi Samu abból indul ki, hogy az általános egyenlő, titkos választói jog megalkotása nélkül nem lehet az ország nyugodt fejlődését biztosítani. A javaslat a mellett a legfőbb hibája mellett, hogy meghosszabbítja a közös bank szabadságát, megoldatlanul hagy egész sereg kérdést, melyet a közösség mellett is javunkra lehetne rendezni. Polemizál a munkapárt szónokaival s pénzügyi és közgazdasági szempontból bizonyítja az önálló bank szükségét. Határozati javaslatot nyújt be az íránt, hogy a bank hagyjon föl deviza politikájának mostani középponti irányításával s budapesti főintézetét szervezze a deviza üzletvitelére. A javaslat ötödik szakasza alkotmányos szempontból messze mögötte áll az 1903-iki megoldásnak. Csodálkozni kell rajta, hogy ép a pénzügyminiszter megy bele egy ily jogsérelembe, aki annakidején olyan óvatos volt az önállóság védelmében.

Az ülés három órákor végződött.

A horvát országgyűlés.

— Vihar az elnök körül. —

(Saját tudósítónktól.) Zágrábban Papratovics dr. alelnök háromnegyedtizenegy órákor nyitotta meg a horvát országgyűlés mai ülését. Egy jegyzőkönyvi hiba kiigazítása után hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét, fölolvassák a beérkezett iratokat, köztük több képviselő mentelmi jogának felfüggesztésére vonatkozó kérelmeket, valamint Neumann dr. elnök kérelmét, melyben betegségére való tekintettel, három hónapi szabadságot kér. Bejelentettek ezenkívül több interpellációt és két sürgős indítványt, amelyeknek egyike a vadászati törvény megváltoztatására, a másik a vagyonközösség jogállapotainak rendezésére vonatkozik.

Medakovics dr. kérdi az elnökséget, hogy mi történt a husz koalíciós képviselő kérvényével, amely a horvát országgyűlést rendkívüli ülésre hívja egybe? A házra apellál, azzal a kérdéssel, vajon egyetért-e azzal, hogy az országgyűlés üléseit bármikor önkényesen félbe lehet szakítani, hogy ép által a képviselők budapesti tanácskozása lehetővé tétessék. Alkotmányellenesnek mondja ezt és kijelenti, hogy csak a koronának van joga és senki másnak, a horvát országgyűlést hosszabb időre elnapolni. (Fölkiáltások a többi pártoknál: Igy cselekedtek önök is, mikor többségben voltak! Zaj.)

Lukinics képviselő ezt kiáltja: Az ilyen elnökség Teheránba való! (E nyilatkozata miatt az elnök Lukinicsot rendre utasítja.)

Az elnök a házszabályok alapján kimutatja, hogy eljárása teljesen korrekt és helyes volt. Sem az előtte szóló, sem a koalíciós sajtó, amely az elnökséget ez ügyből folyóan támadta, nem tudták bebizonyítani, mivel sértette meg a házszabályt. Azt az inszinuációt, hogy az elnökség oly jogokat arrogál magának, amely a koronát illeti meg, a legélesebben visszautasítja és azután kifejti azokat az okokat, amelyek az országgyűlésnek e hónap hetedikére való elhalasztását szükségessé tették. Rámutat különösen arra, hogy a horvát képviselőknek meg kellett jelenniük Budapesten, hogy a parlamentben kifejtsek álláspontjukat az aktuális kérdésekről, különösen a bankkérdésről. Igazolja az elnökség eljárását a koalíció javaslatát illetően, amely rendkívüli országgyűlési ülés egybehívására irányult és rámutat arra, hogy Barcsics koalíciós képviselő korelnöki minőségében ugyanígy járt el. (Helyeslés és taps a többség padjain. Fölkiáltások: Éljen az elnök!)

A teheráni politikai merénylet. A mai lapok közölték, hogy Teheránban Sani ed Dauleh pénzügyminiszter ellen véres merényletet követtek el politikai okokból. A merényletre vonatkozólag ma a következő táviratot kaptuk:

Teheránból jelentik: Sani ed Dauleh pénzügyminiszter belehalt sebeibe. A rendőrségnek sikerült kézrekeríteni a két gyilkost, de egyiküket rövid harcban megsebesítették. Miután a gyilkosok orosz alattvalók, az orosz követség követeli a kiadatásukat. Iszahanban nagy az izgalom amiatt, hogy az orosz konzul vonakodik kiadni azt a merényletet, aki február elsején a kormányzót több lövéssel megsebesítette. Hir szerint a papság arra izgatja a lakosságot, hogy az orosz bank fiókjának megnyitását akadályozzák meg.

Tömörkény jajsza.

— Riport egy elpusztult községből. —

(Kiküldött munkatársunktól.) A pusztulás démona rövid két óra leforgása alatt egy virágzó falucska tette tönkre. Ez a szomorú hír annak idején tudtul adta az országnak a csongrádmegyei Tömörkény község pusztulását. Mindenkit megdöbbentett, mindenki tudomásul vette és sajnálkozott a szomorú tényen. A szemek elé odarajzolódtak a romokban heverő házak, a százalmasan megtört emberek, a nyomoruságtól, az éhségtől rettegő anyák, a kétségbeesett gyerekek. A dus gabonavetések, melyek még tegnap büszkén, biztatva lengették értékes kalászaikat, másnap már letiporva heverték a földön. A házak romokban heverték, a kenyér elpusztult. Tömörkény község földmivelésből élő lakosságának kenyérpusztulása legnagyobb nyomort jelentette.

Másnap már új szenzáció izgatta a közönséget, — a kicsi, csongrádmegyei falucska pedig sirt, jajveszékelt tovább. Most, hogy odakint sikitva nyargal a dermesztő téli szél, felénk hozza újra az elpusztult község jajszáját. Bánatosan hangzanak felénk a kétségbeesett panaszok: — Hát velünk mi lesz?! Eddig csak pusztultunk, de most elpusztulunk...

Tél van, erős hideg, tél és nem messze Szegedhez, a magyar nemzeti fővároshoz, egy egész falu lakossága küzköd a nyomorral.

Fedetlen hajlékaikban fagyosan huzódnak össze az emberek és nem tudják melyik fájdalmasabb a hideg, vagy az éhség?! Rézük van mind a kettőben. A könyöradományok, melyeket irgalmas kezek nyújtottak a kis községnek, kevésnek bizonyultak. Pallavicini Sándor örgróf tizennégyezer koronás adománya csak márol-holnapra enyhített a nyomoron. Budapest székesfőváros kétszáz koronája, a közel fekvő Mindszent háromszáz koronája, Csongrád hetven koronája és több apróbb adomány csak csepp volt a tengerben.

Mi ez ahoz az óriási kárhoz képest, amit Tömörkény évek óta eltűr és amit a mult év nyarán nagyhirtelen elszenvedett.

(Nyomor mindenütt.)

A virágzó kis falucska, melynek lakossága földmivelésből él, részint saját, de legtöbbször bérelt földeken, szorgalmas, nehéz munka után keresi meg a kenyerét, ma a legkétségbeejtőbb helyzetnek néz elébe. Egy egész évi munkája veszett kárba. A földműves népre legnagyobb csapás a rossz termés és itt, Tömörkényen az idén nagyon rossz termés volt, a gabonák csak szalmát adtak, azt is a legrosszabbat. A gabona szemeket elvitte a vihar. Gyönyörű kövér kalászokat lengetett az enyhe szellő a tömörkényi határban, a gazdák megelégedett, boldog mosolylyal nézték fáradságuk jól megérdemelt gyümölcsét és jött a vihar, a pusztulás, a mosolyt szomorú panasz, a megelégedettséget kétségbeesés váltotta föl. Házaiknak, kunyhóiknak fedelét, mind leszakította a tomboló vihar a nyáron és a házak falaiból is egy-egy darabot, a szomorú nap bus emlékeképen, a tető mellő hordott.

A boldog egyszerűségben és megelégedettségben élő lakosság a pihenés napját a vasárnapot, vig zeneszóval, pezsgő táncmulatságokkal ülte meg. Ma már néma, kihalt minden. Nem dévajkodik a leány a legénnyel, nem

huzza a cigány a talpalávalót, nem simul a selyem pruszlik a szép leányok keblén. Szomorú, kietlen minden. Hisz kenyér is alig van.

(Dől a templom!)

A dühöngő vihar az isten hajlékát sem kímélte meg. Még ma is csonkán mered az ég felé, csonkán, kereszt nélkül a torony. Falai megrongálva, teteje beszakadva, rettenetes látványt nyújt. Tömörkény lakossága nem mehet templomba, mert az minden pillanatban romba dőlhet. Gyönyörűen parkirozott csinosan épített hely volt azelőtt a tömörkényi templom. Vasárnap délelőttönként, mindig megtelt ajtatós hivekkel. A tömörkényi szép leányok, ünneplő ruháikban kiöltözve, párosával vonultak be ajtatóskodni. Szép, megható látvány volt, amint a templom bejáratához ért a kacagó csapat, az ajkokon meghalt a kacagás és a vig incselkedő, kacsingató leány sereg helyett ajtatós madonna-csoportot látott az ember, ha kíváncsi volt rá. Hol van ez ma?

A szép ünneplők elkoptak, helyette ujat nem vett senki, a templom sivár, ijesztő rom lett, körülötte a gyönyörű park ma kopár pusztá. Ameddig csak ellát a szem, mindenütt rom, kicsinyesség, ostobaság, szenvedés, csöndes tragédia.

Még csak hely sincs, hol könyörögni lehetne a mindenség urához, hogy segítséget adjon. Fáj ez nagyon a nyomorban élőknek. Hogyne, eddig legalább több száz embernek ez a vigasztalása is megvolt, odakünn, Tömörkényen, igazán az isten háta mögött, ahol még vasut sincs közelben...

(Nincs még iskola sem!)

A kultura egyedüli terjesztői, melyek minden faluban föllelhetők már az iskolák. Ugyebár, itt nevelik a gyerekeket, itt csepegtetnek bele egy kicsit abból, amihez a nagyváros lakói oly könnyen hozzáférhetnek. Öt-hat kilométerről is fölkeresték Tömörkényen is a kis, tanya-rendszer szerint épült falu fiai a jól befűtött barátságos termeket, hol a végleges elparlagiasodás ellen is küzdő tanító bácsi szépen elmesélgetett nekik, ahol a csodálatos szarkalábakból eleven szót tanultak meg olvasni. Szívesen jártak a tömörkényi gyerekek az iskolába, a messzebb lakók magukkal vitték ebédjüket, nehogy a délutáni előadásról lemaradjanak.

Ma már az iskolába se járhatnak a tömörkényi gyerekek.

Az iskolák veszedelmes halálfészkek. Az eső, a hó, a dermesztő téli szél egyedüli lakója az üres termeknek. Mert egyiknek teteje nincs. A másiknak meg oldala hiányzik. A falak dőlni akarnak. Rájuk tört a vihar, azóta pusztulnak az iskolák is. Amit tavaly tanult a tömörkényi diák, azt az idén bátran elfeledheti.

Állítottak föl néhány pótiskolát, de ezek oly szűkek és oly alkalmatlanok, hogy alig egy pár látogatót fogadhat be. Szomorú, nagyon szomorú ez a mi kulturállamunkban. Ki felelős a tömörkényi iskolákért? A vihar? Az nem.

(A kölcsön körül.)

A szegény, hajléktalan tömörkényi lakosságnak Csongrádmegye — állítólag, — kieszközölt az államtól harmincezer korona kamat nélküli kölcsönt. A többi szükséges kölcsönt pedig a lehető legolcsóbb kamatszámítás mellett ígérte meg.

Nagyon szép, méltánylást érdemlő tett volt ez. Örök hála és elismerés jár érte.

De hol a pénz?

Ezt nem tudják a nyomorban tengődő tömörkényiek.

Van segítség, van pénz — és még sincs. Elméletileg segítve van a nyomoron; de a tömörkényi lakosság, mégis éhes, mégis fázik. Iskolája, temploma nincs. Dűledező házban vagon a nép foga, pusztul és satnyul. Már sirni se tud. Hát akkor hol itt a segítség?